

ОДОБРЯВАМ:

КИРИЛ ПЕТКОВ

Министър на икономиката

**Годишна програма
за прилагане на Националната стратегия за малките и
средните предприятия за 2021 година**

Годишната програма за 2021 г. е разработена в изпълнение на чл. 5, ал. 2 т. 4 от Закона за малките и средните предприятия и се основава на приетата с Решение № 281 на Министерския съвет от 01.04.2021 г. Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г.

Национална стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г. определя рамката на политиките за малките и средните предприятия (МСП) въз основа на задълбочен анализ на системата на МСП в България, разработен за целите и нуждите на Министерство на икономиката (МИ) и всички останали заинтересовани страни в държавната администрация, които отговарят за формулирането и реализирането на политики, насочени към развитието малките и средните предприятия в България.

Стратегическите цели в Националната стратегия за МСП за периода 2021-2027 г. се основават на постигнатия напредък по Национална стратегия за насърчаване на малките и средните предприятия 2014-2020 г., както и на идентифицирания потенциал за растеж на МСП и определени предизвикателства и движещи фактори за тяхното развитие. Основни фактори за конкурентоспособността на МСП са достъпа до пазари, достъпа до финансиране, използването на ИКТ решения и дигитализация на процесите, наличието на квалифицирани кадри и ефективното екологосъобразно използване на ресурси. Част от факторите за създаването и растежа на МСП са свързани с наличието на информация и знания, както и използването на иновативни технологии на глобално и местно равнище.

Националната стратегия за МСП 2021-2027 г. включва шест области на въздействие, всяка от които съдържа конкретни стратегически цели в подкрепа на МСП. Годишната програма за 2021 г. дефинира мерките от Националната стратегия за МСП 2021-2027 г., чието изпълнение е започнало през настоящата година.

Област на въздействие 1: Предприемачество

Мярка 1.1 Насърчаване на предприемаческата екосистема

Действие 2) Подкрепа за мероприятия, конференции, семинари, бизнес срещи между стартиращи предприятия и инвеститори и други инициативи за насърчаване на предприемачеството и бизнес комуникациите на регионално и местно ниво (ИАНМСП).

Мярка 1.2 Насърчаване на обучението по предприемачество в училищата и предприемаческата трансформация на българските висши училища (МОН).

Мярка 1.3 Подкрепа за стартиращи предприятия

Действие 6) Предоставяне на техническа помощ за регистрация на интелектуална собственост, вкл. за процеса на подготовка и за процедурата по кандидатстване за регистрация на интелектуална собственост – консултации със специалисти, правна помощ и др. (ИАНМСП).

Мярка 1.4 Насърчаване на ключови видове предприемачество

Действие 2) Подкрепа за желаещите да стартират стопанска дейност като самонаети лица и МСП в ключови видове предприемачество (жени, младежи, възрастни хора, безработни и имигранти) за предоставяне на обучения, правни, консултантски и менторски услуги.

- Операция „Подкрепа за устойчив бизнес“ по ОПРЧР 2014-2020 г. (МТСП).

Мярка 1.5 Подкрепа за занаятчийството, предприемачеството в селските райони и творческите индустрии, вкл. на регионално ниво

Действие 3) Проекти и мерки за насърчаване на занаятчийството и предприемачите в творческите индустрии.

- Процедура № BG06RDNP001-6.002 „Инвестиции, насочени към развитие на занаяти“ по подмярка 6.4.1. „Инвестиции в подкрепа на неземеделски дейности“ от ПРСР 2014-2020 г. (МЗХГ)

Област на въздействие 2: Достъп до пазари

Мярка 2.1 Насърчаване на интернационализацията на МСП

Действие 1) Продължаващо развитие и поддръжка на Експортен хъб България, по-специално на неговата дигитална платформа, за предоставяне на информация за: i) възможности за подкрепа, публични и други институции; ii) актуална пазарна информация за маркетингови проучвания на външни пазари; iii) международни и регионални търговски панаири и изложения; iv) прилагане на комбинирани мерки за подкрепа като част от насърчаването на интернационализацията, които позволяват едновременна подкрепа на съответните МСП за технологично развитие, дигитализация, разработване на нови продукти и формиране на умения (ИАНМСП).

Мярка 2.2 Подкрепа на МСП за участие в мероприятия за насърчаване на търговията

Действие 1) Изготвяне на годишни програми от ИАНМСП в съответствие с националните и регионалните приоритети, определени в Стратегията, и с предложенията на заинтересованите страни за участие на МСП в търговски панаири и големи събития (ИАНМСП).

Действие 2) Провеждане и/или подкрепа на МСП за участие в международни търговски панаири, бизнес конференции и бизнес срещи в България (ИАНМСП).

Действие 3) Подкрепа за участие на МСП в международни панаири, търговски изложения и бизнес конференции в чужбина (ИАНМСП).

Действие 5) Участие на МСП в официални бизнес делегации и търговски мисии (ИАНМСП).

Мярка 2.3 Специфична подкрепа за МСП с висок експортен потенциал

Действие 1) Разработване на инструмент за самооценка на експортния потенциал въз основа на индивидуално проучване на предприятията, данни на НСИ и експертизата на национално представителните работодателски организации в използването на подобни платформи. Създаване на автоматизирана система за изчисляване на експортния потенциал на ниво предприятие и по този начин създаване на възможност за точно определяне на МСП с висок експортен потенциал (ИАНМСП).

Мярка 2.4 Подкрепа за развитие на електронната търговия

Действие 1) Разработване, изграждане и използване на уеб платформи за електронна търговия от МСП като неразделна част от дигиталната платформа на Експортен хъб България (ИАНМСП).

Област на въздействие 3: Достъп до финансиране

Мярка 3.2 Осигуряване на финансови инструменти и гаранционни схеми за инвестиционно финансиране и експортна дейност на МСП

Действие 1) Осигуряване на различни финансови инструменти за МСП – банкови кредити, кредитни линии, лизинг, факторинг и др. (ББР и ХФ)

Действие 2) Осигуряване на гаранционни схеми за МСП от Групата на Българска банка за развитие, Холдингов фонд, Национален гаранционен фонд и др. (ББР, ХФ и Национален гаранционен фонд)

Гаранционен финансов инструмент за осигуряване на оборотен капитал и ограничени инвестиции - Финансовият инструмент е продължение на гаранционния финансов инструмент по Приоритетна ос 2 на ОПИК, управляван от Фонд мениджър на финансови инструменти в България. Предвижда се инструментът да се изпълнява при същите условия и изисквания като за новите средства ФМФИБ ще проведе нова процедура за избор на банки партньори в кратки срокове. Средствата, предвидени за посочения инструмент, са в размер на 100 000 000 лева. (ОПИК)

Действие 3) Осигуряване на предекспортно и следекспортно финансиране от Българска агенция за експортно застраховане чрез финансови инструменти, които ще подкрепят интернационализацията на МСП. (БАЕЗ)

Мярка 3.3 Осигуряване на финансови инструменти за микропредприятията и малките предприятия

Действие 2) Осигуряване на микрофинансиране, кредити за оборотен капитал и преференциални инвестиционни кредити за микропредприятия и малки предприятия.

- Финансови инструменти за микрокредитиране и гаранции за микрокредитиране по ОПРЧР 2014-2020 г. чрез Фонд мениджър на финансови инструменти в България ЕАД (МТСП).

Област на въздействие 4: Дигитализация и умения

Мярка 4.1 Насърчаване на дигитализацията на МСП

Действие 1) Въвеждане на дигитални технологии, софтуер, решения за електронна търговия, дигитални приложения и прилагане на подходящи процеси за киберсигурност и сигурност на данните. (ИАНМСП)

Действие 3) Подкрепа за МСП чрез въвеждане на дигитални технологии и софтуерни продукти за автоматизация и роботизация на производствените процеси, технологии за комуникация и дистрибуция и др. в селското стопанство.

- Процедура BG06RDNP001-4.012 по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. (МЗХГ)
- Процедура № BG06RDNP001-4.013 по подмярка 4.2. „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти“ от мярка 4 „Инвестиции в материални активи“ от Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. (МЗХГ)

Мярка 4.3 Подкрепа за придобиване на дигитални умения.

Действие 1) Извършване на редовни оценки на потребностите от обучение за точно определяне на целевите групи за обучение и техните специфични потребности (вкл. потребности от умения, свързани с дигитализацията).

- Операция „Развитие на дигиталните умения“ по ОПРЧР 2014-2020 г. (МТСП)

Действие 3) Провеждане на обучения за МСП за подобряване формирането на необходимите умения в областта на дигитализацията, ИКТ, киберсигурността и в други области, които са специфични за дейността на МСП.

- Операция „Умения“ по ОПРЧР 2014-2020 г. (МТСП)

Мярка 4.4 Насърчаване на участието на МСП в дуално обучение (обучение чрез работа).

Действие 1) Последващо развитие и поддържане на информационна база данни на работодателите, които отговарят на изискванията за участие в партньорства за дуално обучение (обучение чрез работа) с цел насърчаване, популяризиране и подкрепа на дуалното обучение в България. (МИ)

Действие 2) Подкрепа на МСП за предоставяне на дуално обучение. Насърчаване на МСП, които предоставят дуално обучение, в процеса на участието им в програми с национално и европейско финансиране. (МИ, МОН, МТСП)

Област на въздействие 5: По-добро регулиране и бизнес среда

Мярка 5.2 Подкрепа за по-добра свързаност на МСП: създаване на мрежа на МСП и подобрен консултативен процес

Действие 3) Актуализиране на Бизнес наръчника за МСП с по-подробна информация за: започване на бизнес, бизнес операции, човешки ресурси, счетоводство и отчет, финансиране, търговска дейност, защита на личните данни, обществени поръчки, НИРД, строителство, промяна в структурата на бизнеса, прекратяване на стопанска дейност, трансгранична търговия и операции и др.

Мярка 5.3 Популяризиране на ролята на Посланика на МСП (SME Envoy)

Действие 4) Идентифициране и насърчаване на добри практики в политиката за МСП и в областта на предприемачеството, реализирани в рамките на различни инициативи и програми. (МИ)

Област на въздействие 6: Околна среда

Мярка 6.1 Подобряване на енергийната и ресурсната ефективност на МСП и увеличаване използването на възобновяеми енергийни източници

Действие 3) Подкрепа за увеличаване използването на различни видове възобновяема енергия от МСП в съответствие с добрите европейски практики (соларна, вятърна, водна, системи на биомаса и когенерационни системи и др.)

- Процедура „Енергийна ефективност в предприятията“ по Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“, финансирана по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство 2014-2020 г. (ME)

Мярка 6.2 Популяризиране и въвеждане на системи за управление на околната среда в МСП

Действие 3) Популяризиране на секторните добри практики за управление по околна среда, разработени от Съвместния изследователски център (JRC), като основни документи на ЕК за прилагане на екологични практики в даден сектор (МОСВ).

Мярка 6.3. „Подкрепа за участието на МСП в стратегическите вериги на стойността на Европейския съюз“

Действие 1) Подкрепа на МСП за по-добро интегриране в европейските вериги на стойността в контекста на кръговата икономика. Реализиране на целенасочени действия за повишаване на кръговата активност на отделни МСП или вериги на стойността чрез въвеждане на кръгови бизнес модели (МОСВ).

Мярка 6.4 Подобряване на капацитета на МСП във връзка с прехода към кръгова и нисковъглеродна икономика

Действие 1) Стартиране на поредица от програми за изграждане на капацитет на МСП в страната за:

- концепции на кръговата икономика (ИАНМСП);
- нови кръгови бизнес модели на регионално и местно ниво; и възможности за МСП в процеса на преход към кръгова икономика (ИАНМСП);
- повишаване на кръговостта на определени вериги на стойността (с подкрепата на браншови организации, секторните асоциации и бизнес посредници (ИАНМСП).

Действие 3) Подкрепа на МСП и стартиращи предприятия за въвеждане на конкретни кръгови бизнес модели като повторна употреба, ремонт и поправка, обратна логистика, преработка (remanufacturing), индустриална симбиоза и др. Подкрепа за МСП в прехода от продажба на продукти към предоставяне на услуги. (МОСВ, ПКИП).

Действие 4) Подкрепа на МСП за увеличаване на дела на разделно събираните и рециклираните отпадъци на секторна база с конкретен акцент върху секторите, произвеждащи значителни количества отпадъци (напр. строителство и разрушаване на сгради, обновяване на сгради и др.). Стартиране на няколко пилотни проекта в различни сектори. (МОСВ, ПКИП).

Политики в отговор на кризата с COVID-19

Мярка 1: Осигуряване на подкрепа за платежоспособността на МСП и стимулиране на частните инвестиции

Действие 1) Осигуряване на ликвидност чрез безвъзмездни средства и финансови инструменти за малките и средните предприятия, вкл. и за самонаетите лица. (ПКИП и Групата на ББР)

- Процедура на директно предоставяне *BG16RFOP002-2.094 "Подкрепа чрез оборотен капитал за МСП, засегнати от временните противоепидемични мерки, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите (НАП)".* Основната цел на процедурата е осигуряване на бърз и ефективен механизъм за подкрепа на българските микро-, малки и средни предприятия, засегнати от временните противоепидемични мерки, въведени в страната, чрез прилагане на схема за подпомагане от Национална агенция за приходите.
- Процедура за подбор на проекти *BG16RFOP002-2.089 „Подкрепа за малки предприятия с оборот над 500 000 лв. за преодоляване на икономическите последици от пандемията COVID-19".* Целта на процедурата е осигуряване на оперативен капитал за българските малки предприятия, реализирали оборот над 500 000 лв. за 2019 г., за справяне с последиците от пандемията COVID-19.

Действие 2) Осигуряване на финансови инструменти и друга подкрепа на МСП за намаляване на отрицателните последици от забавени плащания в условията на криза. (Групата на ББР и БАЕЗ)

Действие 3) Насърчаване участието на МСП и стартиращи предприятия да започнат производство на нови продукти и услуги, както и за адаптирането на продукти с двойна употреба в отговор на търсенето на пазара в условията на криза. Подкрепа на МСП за предоставянето на иновативни производства в областта на фармацията, профилактиката на здравето, лечението на заболявания и използването на нови технологии като бърз отговор на здравни кризи. (ПКИП)